

שיבה בפינו

בגבור המחלה ולפני שנפל למיטתו, ערך דן בן-אמוץ מסיבת-פרידה לחבריו. כמה פסידים מן הדברים שנאמרו אז:

דן בן-אמוץ, בפתיחת המסיבה: "קשה לי להתייחס אליכם כאל קהל, כולם כאן חברים. לאור המצב (כפי שהוא משתקף גם בשיקפי הרנסגן שלי), החלטתי שלא לדרות ורגע האחרון את הפרידה מכם ולערוך מסיבה קטנה שאליה הוזמנתי (קודם כל) את מי שהפתיע אותי כאשר שכבתי (לצערי לבר) באי-נלוב ובהרסה, כמה נשמות טובות שנשי בעו לבקר אותי באישפוז הבא, וכמה אנשים שאותם אני אוהב, משום שהם איפשרו איכ-שהו את המשך קיומי (נכון לרגע זה), או משום שהם העשירו במשהו את החיים היפים שחייתי... זאת המסיבה האחרונה שאני עושה. ואם אתם רוצים, אני מוכן החל מהשבוע הבא תערכו לכבודי, ורק תרשו לי להביא ארבעה חמישה חברים..."

יעקב אגמון: "זאת לא מסיבת-הפתיעה, הכל תוכנן לטעמו, ליהוקו והערפותיו של דן..."

אמנון דנקנר: "אני זוכר שדן נתן ליל-דיים כמוני לגיטימציה לשפת-הדיבור. עד אז היה פער נגק בין השפה שלנו לבין השפה שהשתמש בה בעיתונים וברדיו, ופתאום בקע מהרדיו קול של בן-אדם..."

אורי אבנרי: "דן מייצג כביכול את הא-גואיוס, את ההדרגונים, את התועלתנות. הוא הרי המציא את משה קרוי. אבל אני רוצה להגיד עוד משהו שאולי מלמד עליו יותר מכל דבר אחר: בכל שעה של מיבחן, של מיבחן אמיתי, וכל חשוב היכן הוא היה ומה היה המיבחן, אם זה כפר קאסם, אם זה שטח תשע. בכל מיבחן כזה דן היה שם, ובגלל זה אני אוהב אותו..."

שולמית הריאבן: "דן יקירי, זו הפעם הראשונה בחייך שאתה עומד להצטרף לרוב. אנחנו יודעים שאינך עושה זאת מרצון, אבל אם כבר אתה עושה את זה, אז קח מאיתנו כתב-אמנה ויפוי-כוח להיות לנו שגריר במי קום האחר... או דרך צלחה דן, תלבש את הכנפיים, תצעק עליהם, תעשה להם צרות וחכה לנו בשרה-התעופה..."

גירעון סאמט: "המוות לא זר לדן. הוא המית והוליד את עצמו, בעיתוי נפלא, כמה וכמה פעמים. המית את הילד העולה, תהילים זייגר. והוליד לזמן קצר את משה שעוני וא-הריכך את דן בן-אמוץ הפלמ"חניק, וכשמת הפלמ"ח, נולד דן בן-אמוץ הישראלי. בדרך היו הרבה מיתות קטנות..."

מאיר שלו: "במשך שנים הסתיר מאיתנו דן סוד אחד. במשך שנים של גילוי לב וישבן, של וידיים שהצניעה יפה להם, הוא שמר בסוד את טיב יחסיו עם המאהבת האמיתית שלו — עם השפה העברית... את האהבה הזאת הוא היסוה בכיסורו-מנאפים גדול... מתחת למסווה מסתתר אוהב אמיתי. הוא חולם בלילות, הוא מתגעגע, הוא מקנא, הוא כועס, הוא סובל, הוא הווה. עם העברית הוא גם הגיע למרום המעלה של האוהבים האמיתיים — הוא והעברית הצחיקו זה את זה..."

עמום עוז: "דן, אם תלך, מי יהיה הפסידן בביית-הזונות הזה? בכל מבוגר מסתתר ילד קטן. לפעמים הילד הזה מת, לפעמים אפשר להסתכל בפנים ולראות אותו מציץ מבעד לזקן הלבן ולקמטים. זה המיקרה של דן..."

יוסי בנאי: "מה אני יכול להגיד לך דן, נעשה הכל להגיע אליך כמה שיותר מהר. אני אעשה הכל לבוא מהר, דן. כולנו בנוכים, אף

אחד לא היה טוב הערב. אי-אפשר להיות טוב. גם אני לא אהיה טוב..."

יאיר גרבוז: "בדרך כלל מקובלת בני-לריות תנועה אחת של הצופים: הצבעה ביד ימין על השעון ואמירה: אה, כן, צריך לבוא בהזדמנות לראות את זה. רק בתערוכות של דן התנועה שאתה רואה היא דפיקת-יד על המצח וכאן מתחלקים האנשים לשני סוגים: אלה שאומרים, אוי, איך לא חשבתי על זה, ואלה שאומרים: אוף, רק אתמול חשבתי על זה. אלה, השקרנים, בדרך-כלל מגייסים עדים: את זוכרת? אומר הצופה לאשתו, רק אתמול אמרתי לך לא לזרוק את הברו של הגאו, כי הוא נראה בדיוק כמו פסל, והנה, תראי מה הוא עשה מזה..."

ישראל סגל: "יום אחד אמר לי הללויה (חבר) אקח אותך לראות את אלוהים. כמעט והשתגעתי. אני, בחורי-שיבה לשעבר, כבר לא מאמין, אבל מישהו מבטיח לי לראות את אלוהים ואני לא אלך? הלכנו. דן פתח את הדלת, מאחוריו היתה השכינה. שכנינה קטנה ובלונדית. אתה אלוהים? צעקתי אליו. אלעס איז ררעק? הוא צעק לי, גור די היילגע תורע' (הכל חרא חוץ מהתורה הקדושה)..."

חיים חפר: "אה, יה דן יה דן. כולנו יודעים שאתה בן-אדם יקר/ כולנו יודעים שכלל קוראך אתה ממש אוצר/ אבל איך יה דן יה דן, כל-כך הרבה זמן עבר/ ובעניין ההספר שלך אתה לא עושה שום דבר?"

חווה אלברשטיין: "בשכיל אבא הוא היה חבר. בשבילנו, הילדים, כמו אח גדול. כשהוא פירסם את 'תסלחו לי, זיונים', ההר רים (אתה) תפגוש אותם שם, דן, הם כבר לא פה) אמרו לנו, מה אתם אומרים על דן? שלכם? כשעשה, או כתב, משהו שמציאנו בעיניהם, הוא חזר להיות דן. שלנו..."

אייל גפן: "סאמט דיבר על תרומתו של דן ללשון, אני רוצה לדבר על תרומתו של דן בלשון. אני רציתי לכתוב שיר קינה, ויצא לי שיר קינאה: אני עצוב שהתאספתי פה היום/ לכבוד ידידי רודף האמת והשלום/ שהוא גם האדם היחירי בעולם/ שיכול להוציא ממני שיר בחינם..."

קישון: "אני מקנא בך דן, תמיד רציתי להיות כמוך, אבל אי-אפשר, בגלל המיבטא. אני מת שיעשו לי מסיבה כזאת, אבל אין לי מספיק חברים..."

מיכאל: "אל תנסקני בעיני/ כי הנשיקה לך כואבת/ אתה חביבי כל חי/ ורק אותך אני אוהבת/ כי כשאתה בורעותי/ אני טורפת כמו בג'ונגל..."

קינן: "זהו מעמד מצמרר, זהו מעמד מצמרר, אם אפשר לקרוא לזה מעמד. יש לי שתי הצעות: אני מוכן לשוחח איתך ולענות על כל שאלה, ואני מוכן לשיר לך שיר..."

ממבוש: "דן הוא האדם היחירי שאני מוכן להתבוות בפניו. אני אוהב אותך דן. אני אוהב אותך עוד מלפני שהיית את השפה העברית. כולכם אוהבים את דן. חוכמה גדולה, נראה אותכם אוהבים אותי. אני אוהב אותך דן, אני אוהב אותך אהבה שתלויה ברכי. לא אהבת-חינם. אהבת-חינם שווה חינם. אני אוהב אותך לא רק אהבה שתלויה בדבר, אלא אהבה שתלויה בהרבה דברים... דן המציא אותי... הלואי שהיית הרמות הבריונית-דימינונית שדן המציא... מה אני כלי האור שדן מטיל עליי? אני כוכב מת..."

דן בן-אמוץ: "היה קשה, ותאמינו לי שלי קשה יותר להיפרד מכם, מאשר לכם להיפרד ממני... בזמן שנותר לי אני רוצה לעשות דברים חדשים. אולי לנסוע קצת, אולי לפסל, אולי סרט, אני לא יודע..."